

Številka: 35405-71/2014-106, 35400-109/2018-8

Datum: 2. 7. 2021

Agencija Republike Slovenije za okolje izdaja na podlagi tretjega odstavka 14. člena Uredbe o organih v sestavi ministrstev (Uradni list RS, št. 35/15, 62/15, 84/16, 41/17, 53/17, 52/18, 84/18, 10/19, 64/19, 64/21 in 90/21), tretjega odstavka 130. člena in 2. točke prvega odstavka 129. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – ZUP-UPB2, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13 in 175/20-ZIUOPDVE) in petega odstavka 51.a člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 – GZ, 21/18 – ZNOrg, 84/18 – ZIURKOE in 158/20) v ponovnem postopku odločanja o zahtevi za izvedbo predhodnega postopka za nameravani poseg: rekonstrukcija daljnovoda (DV) 2 x 110 kV Gorica - Divača, odsek Vrtojba - Sežana, na območju naselja Renče, nosilcu nameravanega posega ELES, d.o.o., Hajdrihova ulica 2, 1000 Ljubljana, ki ga zastopa direktor Aleksander Mervar, naslednji

SKLEP

1. Postopek o zahtevah Matjaža Komarja, Miren 122, 5291 Miren, Uroša Komarja, Bukovica 50c, 5293 Volčja Draga, Irene Komar, Renški Podkraj 65, 5292 Renče, Vojke Silič, Orehovlje 30a, 5291 Miren, in Ane Marije Rusjan, Renški Podkraj 59, 5292 Renče, za priznanje statusa stranskega udeleženca v predhodnem postopku za nameravani poseg: rekonstrukcija daljnovoda (DV) 2 x 110 kV Gorica - Divača, odsek Vrtojba - Sežana, na območju naselja Renče, ki se vodi pod številko zadeve 35400-109/2018, **se združita s predhodnim postopkom** za nameravani poseg: rekonstrukcija daljnovoda (DV) 2 x 110 kV Gorica - Divača, odsek Vrtojba - Sežana, na območju naselja Renče, ki ga je zahteval ELES, d.o.o., Hajdrihova ulica 2, 1000 Ljubljana, **v en postopek**.
2. Zahteve za priznanje statusa stranskega udeleženca v predhodnem postopku, ki so jo podali Matjaž Komar, Miren 122, 5291 Miren, Uroš Komar, Bukovica 50c, 5293 Volčja Draga, Irena Komar, Renški Podkraj 65, 5292 Renče, Vojka Silič, Orehovlje 30a, 5291 Miren, in Ana Marija Rusjan, Renški Podkraj 59, 5292 Renče, **se zavržejo**.
3. Za nameravani poseg: rekonstrukcija daljnovoda (DV) 2 x 110 kV Gorica - Divača, odsek Vrtojba - Sežana, na območju naselja Renče, na več zemljiščih v k.o. 2319 Bukovica ter v k.o. 2322 Renče, nosilcu nameravanega posega ELES, d.o.o., Hajdrihova ulica 2, 1000 Ljubljana, ni potrebno izvesti presoje vplivov na okolje in pridobiti okoljevarstvenega soglasja.
4. Pritožba zoper 3. točko tega sklepa ne zadrži njegove izvršitve.
5. O stroških postopka bo izdan poseben sklep.

O b r a z l o ž i t e v:

Obrazložitev k 1. točki izreka tega sklepa

Na podlagi 130. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – ZUP-UPB2, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13 in 175/20-ZIUOPDVE, v nadaljevanju ZUP) lahko organ, ki vodi postopek, združi zadeve v en postopek, kadar se pravice ali obveznosti stranke opirajo na isto ali podobno dejansko stanje in isto pravno podlago in če je organ, ki vodi postopek, za vse zadeve stvarno pristojen. O združitvi zadev v en postopek odloči pristojni organ s posebnim sklepom, zoper katerega je dovoljena pritožba.

Po pregledu dokumentacije je naslovni organ ugotovil, da:

- se zahteve za priznanje stranskega udeleženca v postopku nanašata na isto upravno zadevo, in sicer izvedbo predhodnega postopka za nameravani poseg: rekonstrukcija daljnovoda (DV) 2 x 110 kV Gorica - Divača, odsek Vrtojba - Sežana, na območju naselja Renče, na več zemljiščih v k.o. 2319 Bukovica ter v k.o. 2322 Renče, ki se vodi pod številko upravne zadeve 35405-71/2014, ki se vodi v skladu z 51a. členom ZVO-1;
- se zahteve opirajo na isto ali podobno dejansko stanje in isto pravno podlago, t.j. 43. člen ZUP, kar je razvidno iz podanih zahtev in iz predloženih dokazil.

Odločitev o stranski udeležbi oseb, ki to zahtevajo, je procesna odločitev, ki jo mora v okviru postopka sprejeti naslovni organ, ki ta postopek vodi. Ker so bile zahteve Matjaža Komarja, Miren 122, 5291 Miren, Uroša Komarja, Bukovica 50c, 5293 Volčja Draga, Irene Komar, Renški Podkraj 65, 5292 Renče, Vojke Silič, Orehovlje 30a, 5291 Miren, in Ane Marije Rusjan, Renški Podkraj 59, 5292 Renče, ki jih zastopa ODVETNIŠKA DRUŽBA MAG. KERČMAR IN PARTNERJI o.p., d.o.o., Ulica XXX. Divizije 21, 5000 Nova Gorica, obravnavane ločeno od postopka v zadevi št. 35400-109/2018, je naslovni organ ob smiselni uporabi 130. člena ZUP odločil, da odločanje o navedenih zahtevah za vstop v postopek pridruži postopku, v katerega želijo vstopiti. Glede na navedeno je zato naslovni organ odločil, kot je razvidno iz 1. točke izreka tega sklepa.

Obrazložitev k 2. točki izreka tega sklepa

V drugi točki prvega odstavka 129. člena ZUP je določeno, da organ zahtevo najprej preizkusi in jo s sklepom zavrže, če vložnik v vlogi ne uveljavlja kakšne svoje pravice ali pravne koristi oziroma, če po tem zakonu ne more biti stranka.

2. točka izreka temelji na stališču upravnega organa, da stranska udeležba v predhodnih postopkih ni mogoča. Predhodni postopek ureja 51.a člen ZVO-1. Namenjen je ugotovitvi, ali je za posamezen poseg v okolje, za katerega se lahko pričakujejo pomembni vplivi na okolje (tretji odstavek 51. člena ZVO-1¹), treba izvesti presojo vplivov na okolje. Na podlagi ugotovitve, da je presoja vplivov na okolje potrebna ali ne, za nosilca nameravanega posega v okolje ne nastanejo nobene materialne pravice ali obveznosti. Gre zgolj za ugotovitev, izraženo v obliki sklepa (gre torej za ugotovitveni sklep), o tem, ali bo imel nameravani poseg zaradi svojih značilnosti take vplive na okolje, da je zaradi njih treba izvesti njihovo presojo. Ta ugotovitev ustvarja za nosilca nameravanega posega, če se ga nameni izvesti, procesno obveznost, da pred izvedbo posega začne ustrezen postopek, v kateri se skladno z zakonom izvede tudi presoja vplivov na okolje: gre bodisi za postopek izdaje okoljevarstvenega soglasja (57. do 65. člen ZVO-1) bodisi integralni

¹ Ti posegi so na podlagi četrtega odstavka 51. člena ZVO-1 podrobneje določeni v Uredbi o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14, 57/15, 26/17 in 105/20).

postopek izdaje gradbenega dovoljenja (IV. poglavje Gradbenega zakona (Uradni list RS, št. 61/17, 72/17 – popr., 65/20 in 15/21-ZDUOP)). V obeh navedenih postopkih, v katerih se presoja vplivov na okolje izvaja, je načelo javnosti izrazito poudarjeno: prek javnega naznanila se izvede sodelovanje javnosti, v postopek pa se lahko kot stranski udeleženci vključijo vse osebe, ki izkažejo pravni interes (43. člen ZUP), pa tudi osebe, ki jim zakon pravni interes za udeležbo v postopku priznava že sam².

Od siceršnjih upravnih postopkov je torej predhodni postopek drugačen, saj se na podlagi zahteve nosilca nameravanega posega odloča o njegovi **procesni obveznosti** (pridobiti okoljevarstveno soglasje oziroma gradbeno dovoljenje v integralnem postopku) in ne o njegovi **materialni pravici**, kakor je to običajno v upravnem postopku. Naslovni organ je prepričan, da je to pomembna značilnost predhodnega postopka, in je v tem smislu predhodni postopek postopek *sui generis*. Klasične institute upravnega procesnega prava (npr. udeležba stranskih udeležencev) je zato v predhodnem postopku treba uporabljati skladno z njegovim pomenom in smislom.

Ker je predmet predhodnega postopka procesna obveznost nosilca nameravanega posega, je zahtevo za vstop v predhodni postopek nemogoče utemeljiti na podlagi 43. člena ZUP. Drugi odstavek navedenega člena namreč določa, da pravna korist, ki jo mora izkazati, neposredna, na zakon ali drug predpis oprta osebna korist. Ker se v predhodnem postopku odloča zgolj o procesni obveznosti nosilca nameravanega posega (o tem, ali bo moral za izvedbo posega pridobiti upravni akt, v postopku izdaje katerega bo izvedena presoja vplivov na okolje), je za vstop v postopek nemogoče izkazati neposrednost (kot enega od treh elementov) pravne koristi osebe, ki želi vanj vstopiti. Vstopajoča oseba v predhodnem postopku z nobenim svojim procesnim dejanjem ne more zaščititi nobene od svojih materialnih pravic, pač pa bi potencialno lahko vplivala le na ugotovitev, da je za poseg potrebna presoja vplivov na okolje, kar pa ni neposredno povezano z njenimi morebitnimi pravnimi koristmi.

Posebni naravi predhodnega postopka ustreza tudi zakonsko besedilo. 51.a člen ZVO-1 vsebuje vsa procesna pravila predhodnega postopka. Ta procesna pravila so v razmerju do splošnih pravil upravnega postopka (ZUP) specialna. 51.a člen ZVO-1 za razliko od procesnih pravil za postopek izdaje okoljevarstvenega soglasja o možnosti stranske udeležbe molči. Za razliko od postopka izdaje okoljevarstvenega soglasja zakon ne predvideva javnega naznanila v predhodnem postopku, zato potencialni stranski udeleženci s tem dejstvom tudi niso (ne morejo biti) seznanjeni, posledično pa ne morejo zahtevati vstopa v postopek. Zakon za predhodni postopek prav tako ne določa roka za vložitev zahteve za vstop, saj ni časovne točke, na katero bi naslovni organ vezal prekluzijo te procesne pravice³. Naslovni organ tudi ne more uporabiti prvega odstavka 143. člena ZUP (vabljenje oseb, za katere spozna, da bi utegnile imeti v zadevi pravni interes): zahteva za predhodni postopek za razliko od zahteve za izdajo okoljevarstvenega soglasja ne vsebuje opredelitve območja, na katerem nameravani poseg povzroča obremenitve okolja, ki lahko vplivajo na zdravje ali premoženje ljudi. Krog oseb, ki bi jih bilo skladno s 143. členom ZUP treba vabiti, ni določljiv, namen zakona pa tudi ni, da bi naslovni organ "za vsak slučaj" k udeležbi povabil vse, ki bi utegnili biti zainteresirani za udeležbo v postopku, npr. vse

² Gre za:

- nevladne organizacije, ki na področju varstva okolja delujejo v javnem interesu,
- lastnike oziroma posestnike nepremičnin na območju, na katerem poseg povzroča obremenitve, ki lahko vplivajo na zdravje in premoženje ljudi, in
- osebe, ki na tem območju stalno prebivajo.

³ Prekluzijo pravice zahtevati vstop v postopek v primeru postopka za izdajo okoljevarstvenega soglasja določa tretji odstavek 64. člena ZVO-1.

nevladne organizacije, ki delujejo v javnem interesu na področju varstva okolja⁴. Dejstvo torej, da o procesnem položaju potencialnih stranskih udeležencev zakon molči, ne pomeni, da je treba uporabiti splošna pravila ZUP, saj je ne glede na vse, peti odstavek 51.a člena ZVO-1 jassen, ko določa, da *pritožbo zoper sklep lahko poleg nosilca nameravanega posega v okolje vloži tudi nevladna organizacija iz prvega odstavka 153. člena tega zakona*. Dejstvo, da ZVO-1 posebej ureja pravico do pritožbe, ki jo omejuje na ozek krog njenih imetnikov, pomeni, da te pravice razen tega ozkega kroga nima nihče drug, niti tisti, ki bi se sicer skliceval na splošna pravila iz ZUP. V tem smislu so procesna pravila stranske udeležbe v predhodnem postopku specialna tudi v razmerju do procesnih pravil postopka za izdajo okoljevarstvenega soglasja. Če namreč namen zakona ne bi bil tak, je drugi stavek petega odstavka 51.a člena ZVO-1 odveč. Ker je torej namen zakona, da se pravica do pritožbe omeji le na nosilca nameravanega posega⁵ in na nevladno organizacijo, ki na področju varstva okolja deluje v javnem interesu⁶, je jasno, da se druge osebe v predhodni postopek ne morejo vključevati kot stranski udeleženci, saj bi sicer tudi oni imeli pravico do pritožbe.

Za to stališče govori tudi sistemska razlaga. Predhodni postopek je postopek predhodne presoje za posege, za katere predpis določa, da utegnejo imeti pomembne vplive na okolje, a to vnaprej ni mogoče določiti v predpisu, saj je njihov vpliv na okolje odvisen od lastnosti posega in od območja, v katerem ga nosilec namerava izvesti. Ta predhodna presoja je dejansko ocena, ki pa ne temelji na natančnih podatkih, pridobljenih na predpisan način, kot to velja za postopek presoje vplivov na okolje⁷. Drugi odstavek 51.a člena ZVO-1 na primer določa, da nosilec nameravanega posega v okolje zahtevi priloži (zgolj) opis posega, okolja ali delov okolja, za katere obstaja verjetnost, da bo poseg nanje vplival, in opis možnih pomembnih vplivov. Odločitev oziroma ugotovitev v predhodnem postopku je torej stvar ocene *ali se lahko pričakujejo pomembni vplivi na okolje*⁸, in ne dejanskega stanja, ugotovljenega skladno z načelom materialne resnice. Ugotovitev naslovni organ sprejme na podlagi nosilčevega opisa posega in opisa možnih pomembnih vplivov ter ob upoštevanju meril iz Priloge 2 Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14, 57/15, 26/17 in 105/20). Po sami naravi stvari pri tej ugotovitvi ne gre za odločanje na podlagi izpolnjevanja predpisanih pogojev, pač pa za strokovno oceno. Vprašljivo je, ali bi kateri koli stranski udeleženec ob taki stopnji zanesljivosti ugotovljenega dejanskega stanja sploh lahko zaščitil svoj pravni interes. Trditve, ki bi jih lahko naperil zoper tako ugotovljeno dejansko stanje in oceno o potrebnosti presoje vplivov na okolje, bi bile verjetno lahko le trditve, dokazovanju katerih predhodni postopek ni namenjen in prilagojen. Pravni interes stranski udeleženci lahko varujejo le v postopku, katerega rezultat bo priznana ali odrečena materialna pravica ali obveznost, kar pa predhodni postopek ni. Iz prej pojasnenih sistemskih razlogov je tudi razumljivo, da peti odstavek 51.a člena ZVO-1 pristojnemu organu nalaga sprejem odločitve v predhodnem postopku v dveh mesecih od dneva, ko je vloga (formalno) popolna. V teh dveh mesecih organ sicer lahko zaprosi za mnenja druge organe in organizacije (četrti odstavek 51.a člena ZVO-1), ta instrukcijski rok pa je objektivno neuresničljiv, če bi moral pristojni organ odločati tudi o (množičnih) zahtevah za vstop v postopek, izvajati ustrezno komunikacijo s stranko in stranskimi udeleženci, in izvesti ustno obravnavo.

⁴ Te obveznosti nima niti v postopku za izdajo okoljevarstvenega soglasja, kar pa nadomešča institut javnega naznanila, ki ga postopkovna ureditev predhodnega postopka ne vsebuje.

⁵ Nosilec nameravanega posega jo bo predvidoma vložil le, če bo pristojni organ v predhodnem postopku ugotovil, da je za poseg presoja vplivov na okolje obvezna.

⁶ Nevladna organizacija jo bo predvidoma vložila le, če bo pristojni organ v predhodnem postopku ugotovil, da za poseg presoja vplivov na okolje ni obvezna.

⁷ Temelj presoje vplivov na okolje je namreč projekt (in ne zgolj opis) nameravanega posega (53. člen ZVO-1) in poročilo o vplivih na okolje, ki ima vnaprej predpisano strukturo in vsebino, predpisana pa je tudi kakovost (54. in 55. člen ZVO-1).

⁸ Tretji odstavek 51. člena ZVO-1.

Naslovni organ celo meni, da tudi nevladne organizacije, ki na področju varstva okolja delujejo v javnem interesu, v predhodni postopek ne morejo vstopiti kot stranski udeleženci, pač pa imajo zgolj pravico do pritožbe zoper sklep, s katerim je izražena ugotovitev, da za poseg presoja vplivov na okolje ni potrebna. V predhodnem postopku se namreč soočita zelo verjeten interes nosilca nameravanega posega, da nameravani poseg v okolje ne bo prepoznan kot poseg, za katerega je treba zaradi njegovih lastnosti in vplivov na okolje izvesti presojo vplivov na okolje, ter javni interes varstva okolja, katerega varuh je pristojni državni organ, da se nameravani poseg v okolje natančneje pretrese in preuči ter presodijo njegovi vplivi na okolje. Šele po ugotovitvi iz predhodnega postopka, da gre za poseg, bo imel pomembne vplive na okolje, se izvede presoja vplivov na okolje, v kateri se bo zasebni interes nosilca nameravanega posega predvidoma uravnotežil z javnim interesom varstva okolja tako, da se bo poseg načrtoval in izvedel na način, da ne bo povzročal prekomernih vplivov na okolje (15. člen ZVO-1), če pa se bo v presoji ugotovilo, da to ni mogoče, pa njegov nosilec zanj ne bo prejel soglasja.

Čeprav si torej v predhodnem postopku glede potrebnosti presoje vplivov na okolje nasproti stojita zasebni in javni interes, ima možnost, da na strani javnega interesa varstva okolja na odločitev vpliva tudi kvalificirana javnost, to je tista javnost, ki je združena v nevladnih organizacijah, ki jim je država priznala, da delujejo v javnem interesu varstva okolja. Te nevladne organizacije ne zasledujejo ali varujejo svojega pravnega interesa, pač pa javni interes, na podlagi česar delujejo kot korektiv morebiti nedoslednemu, premalo odločnemu ali nezadostnemu uveljavljanju javnega interesa, h kateremu je prvenstveno poklican pristojni državni organ. Zakon je v primeru predhodnega postopka to sodelovanje nevladnih organizacij predvidel le v primeru, če je naslovni organ s sklepom ugotovil, da presoja vplivov na okolje za nek poseg ni potrebna, in sicer s pravico do pritožbe. Ta možnost naknadne udeležbe, ki je kot pritožbena pravica dana šele po zaključku predhodnega postopka, na naslovni organ učinkuje na način, da kljub vgrajeno omejenim možnostim za ugotavljanje dejanskega stanja tega spozna kolikor je procesno mogoče celovito, svojo ugotovitev pa temeljito utemelji. Le na ta način je namreč mogoče predhodni postopek skleniti v dveh mesecih od popolne vloge. Očitno je, da zakonska ureditev zasleduje tudi načelo ekonomičnosti postopka⁹, zaradi česar stranska udeležba v predhodnih postopkih ni predvidena, sodelovanje nevladnih organizacij pa je omejeno le na pritožbo.

Ker procesna ureditev ne omogoča stranske udeležbe v predhodnem postopku, je naslovni organ o zahtevah Matjaža Komarja, Miren 122, 5291 Miren, Uroša Komarja, Bukovica 50c, 5293 Volčja Draga, Irene Komar, Renški Podkraj 65, 5292 Renče, Vojke Silič, Orehovlje 30a, 5291 Miren, in Ane Marije Rusjan, Renški Podkraj 59, 5292 Renče, odločil, kot je razvidno iz 2. točke izreka tega sklepa.

Zahteva za izvedbo predhodnega postopka (obrazložitev k 3. točki izreka)

Agencija Republike Slovenije za okolje, ki kot organ v sestavi Ministrstva za okolje in prostor opravlja naloge s področja varstva okolja (v nadaljevanju: naslovni organ), je dne 13. 10. 2014 s strani nosilca nameravanega posega ELES, d.o.o., Hajdrihova ulica 2, 1000 Ljubljana, ki ga zastopa direktor Aleksander Mervar (v nadaljevanju nosilec nameravanega posega), prejela zahtevo za izvedbo predhodnega postopka za poseg: rekonstrukcija daljnovoda (DV) 2 x 110 kV Gorica – Divača, odsek Vrtojba – Sežana, na območju naselja Renče, v skladu z 51.a členom

⁹ Ni mogoče prezreti, da ja za nosilca nameravanega posega v okolje, za katerega se ugotovi, da je zanj obvezna tudi presoja vplivov na okolje, predhodni postopek šele prvi postopek v nizu postopkov, v katerih se obravnava njegov poseg. Sledi mu namreč še postopek, v katerem se izvede presoja vplivov na okolje. Ta terja ustrezno temeljite priprave (npr. izdelava poročila o vplivih na okolje), pa tudi postopek sam je procesno in vsebinsko zahteven.

Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 – GZ, 21/18 – ZNOrg, 84/18 – ZIURKOE in 158/20, v nadaljevanju ZVO-1).

K zahtevi, ki je bila dopolnjena dne 1. 12. 2014, je nosilec nameravanega posega priložil naslednjo relevantno dokumentacijo:

- fotokopijo Odločbe o obveznosti izvedbe celovite presoje vplivov na okolje, ki jo je pod št. 35409-217/2011/13 dne 29. 12. 2011 izdalo Ministrstvo za okolje in prostor, Dunajska c. 48, 1000 Ljubljana;
- fotokopijo Sklepa o pripravi državnega prostorskega načrta za rekonstrukcijo dela daljnovoda 2 x 110 kV Gorica – Divača (odsek Renče), ki ga je pod št. 35000-18/2012/7 dne 23. 8. 2012 izdala Vlada Republike Slovenije, Gregorčičeva 20-25, 1001 Ljubljana;
- fotokopijo Okoljevarstvenega soglasja, ki ga je pod št. 35402-184/2004 dne 20. 1. 2005 izdal naslovni organ;
- fotokopijo Okoljevarstvenega soglasja, ki ga je pod št. 35402-216/2005-5 dne 5. 6. 2006 izdal naslovni organ;
- fotokopijo Okoljevarstvenega soglasja, ki ga je pod št. 35402-137/2006-4 dne 31. 1. 2007 izdal naslovni organ;
- osnutek DPN (Smernice nosilcev urejanja prostora, Obrazložitev in utemeljitev DPN, DPN za rekonstrukcijo dela daljnovoda 2 x 110 kV Gorica – Divača (odsek Renče) – povzetek za javnost, Uredba o DPN – dva osnutka oz. dve verziji);
- Študijo variant, Določitev in vrednotenje variant ter predlog najustreznejše variante, št. 11055, november 2013, ZUM d.o.o., Grajska ulica 7, 2000 Maribor;
- dopolnjen obrazec zahteve za začetek predhodnega postopka z dne 26. 11. 2014;
- Študija variant - Mapa 1/2, Določitev in vrednotenje variant ter predlog najustreznejše variante, št. 11055, november 2013, ZUM d.o.o., Grajska ulica 7, 2000 Maribor;
- Študija variant - Mapa 2/2, Priloge, št. 11055, november 2013, ZUM d.o.o., Grajska ulica 7, 2000 Maribor.

Naslovni organ je dne 5. 1. 2015 izdal sklep št. 35405-71/2014-7 z dne 5. 1. 2015, da se nameravani poseg ni potrebno izvesti presoje vplivov na okolje in pridobiti okoljevarstvenega soglasja.

Zoper navedeni sklep je dne 21. 1. 2015 vložila pritožbo Zveza ekoloških gibanj Slovenije – ZEG, Kardeljeva ploščad 1, 1000 Ljubljana. Ministrstvo za okolje in prostor, kot pritožbeni organ, je z odločbo št. 35402-1/2015/2 z dne 25. 5. 2015 odločil, da se sklep odpravi in zadeva vrne upravnemu organu prve stopnje v ponoven postopek in odločanje.

Naslovni organ je v ponovnem predhodnem postopku odločanja o zahtevi nosilca nameravanega posega pridobil še naslednje dokumente:

- Rekonstrukcija dela DV 2 x 110 kV Gorica – Divača (odsek Renče), Okoljsko poročilo za celovito presojo vplivov na okolje, št. elaborata: D7451--1P/01A, št. projekta: D7451-A023/398, št. mape: D7451—1P/M01A, oktober 2013, IBE, d.d., Hajdrihova ulica 4, 1001 Ljubljana;
- Dodatek, Presoja sprejemljivosti vplivov DPN za rekonstrukcijo dela daljnovoda 2 x 110 kV Gorica – Divača (odsek Renče) na varovana (Natura 2000 in zavarovana) območja, 30. 5. 2013, Center za kartografijo favne in flore, Antoličičeva 1, 2204 Miklavž na Dravskem polju;

- Razvrstitev variant trase DV Renče glede na obremenjenost okolja z elektromagnetnim sevanjem, strokovno mnenje, dr. Aleš Berkopec, Fakulteta za elektrotehniko, Ljubljana, 3. april 2013;
- Analiza arheološkega potenciala območja DPN za rekonstrukcijo dela daljnovođa 2 x 110 kV Gorica – Divača (odsek Renče) (metode 1-4), avgust 2012, AVGUSTA d.o.o., Mestni trg 15, 5280 Idrija;
- Stališča do pripomb in predlogov z javne razgrnitve in javne obravnave osnutka DPN za daljnovod 2 x 110 kV Gorica – Divača (odsek Renče), v času od 12. 11. 2014 do 12. 12. 2014, št. 35009-2/2010-MOP/142-01011351, Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za infrastrukturo;
- Dokument: DPN za rekonstrukcijo daljnovođa s x 110 kV Gorica – Divača (Renče), Ugotavljanje ustreznosti okoljskega poročila v postopku celovite presoje vplivov na okolje, št. 35409-217/2011/24 z dne 6. 2. 2015, Ministrstvo za okolje in prostor, Direktorata za okolje, Dunajska cesta 48, 1000 Ljubljana;
- Strokovno mnenje o sprejemljivosti vplivov Državnega prostorskega načrta za daljnovod 2 x 110 kV Gorica – Divača (odsek Renče), št. 212b-09/1649-14/NP-145/11 z dne 11. 11. 2014, Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano, Center za okolje in zdravje, Oddelek za okolje in zdravje Maribor, Prvomajska ulica 1, 2000 Maribor;
- Mnenje o ustreznosti okoljskega poročila za državni prostorski načrt za daljnovod 2 x 110 kV Gorica – Divača (Renče), št. 35002-12/2012-MIZKŠ/5 z dne 25. 11. 2014, Ministrstvo za kulturo, Maistrova 10, 1000 Ljubljana;
- Dokument: Državni prostorski načrt za rekonstrukcijo dela daljnovođa 2 x 110 kV Gorica – Divača (odsek Renče), A. Mnenje o ustreznosti in skladnosti okoljskega poročila, B. Mnenje o sprejemljivosti vplivov plana na varovana območja, št. 5-II-766-O-2014/KB z dne 20. 11. 2014, Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, Območna enota Nova Gorica, Delpinova 16, 5000 Nova Gorica;
- Mnenje s področja upravljanja z vodami o ustreznosti okoljskega poročila v postopku celovite presoje vplivov na okolje za DPN za daljnovod 2 x 110 kV Gorica – Divača (Renče), št. 35001-553/2014 z dne 19. 12. 2014, Agencija Republike Slovenije za okolje, Vojkova 1b, 1000 Ljubljana;
- Elaborat vpliva elektromagnetnega sevanja DV 2 x 110 kV Gorica – Divača na območju naselja Renče, št. poročila: VENO 3219, september 2014, Elektroinštitut Milan Vidmar, Hajdrihova 2, 1000 Ljubljana;
- Opredelitev do dopolnjene strokovne podlage „Rekonstrukcija DV 2 x 110 kV na delu Gorica – Divača (Renče)“, št. 35001-167/2013 z dne 23. 7. 2013, Agencija Republike Slovenije za okolje, Vojkova 1b, 1000 Ljubljana;
- Hidrološko hidravlična študija: Rekonstrukcija dela DV 2 x 110 kV Gorica – Divača (Renče), Karte poplavne nevarnosti in razredov poplavne nevarnosti, št. S – 674/12, december 2012, Hydrotech d.o.o., Cankarjeva 62, 5000 Nova Gorica;
- Poročilo o vplivih na okolje za DV 110 kV Gorica – Divača. Za rekonstrukcijo na 2 x 110 kV podzemni kablovod na odseku v okolici naselja Renče, št. 1983, avgust 2009, Elektroinštitut Milan Vidmar, Hajdrihova 2, 1000 Ljubljana in
- Elaborat vpliva hrupa DV 2 x 110 kV Gorica – Divača na območju naselja Renče, št. poročila VENO 3412, november 2015, Elektroinštitut Milan Vidmar, Hajdrihova 2, 1000 Ljubljana.

Naslovni organ je v ponovnem predhodnem postopku dne 26. 11. 2015 izdal sklep št. 35405-71/2014-32, s katerim je odločil, da za nameravani poseg ni potrebno izvesti presoje vplivov na okolje in pridobiti okoljevarstvenega soglasja.

Proti sklepu št. 35405-71/2014-32 z dne 26. 11. 2015 je bila s strani Zveze ekoloških gibanj Slovenije – ZEG, Kardeljeva ploščad 1, 1000 Ljubljana, ki jo po pooblastilu zastopa ODVETNIŠKA DRUŽBA MAG. KERČMAR IN PARTNERJI o.p., d.o.o., Ulica XXX. divizije 21, 5000 Nova Gorica, vložena pritožba. Zvezi ekoloških gibanj (ZEG) je bil z odločbo in sklepom Ministrstva za okolje in prostor, št. 35402-15/2015-5 AE z dne 26. 2. 2016 priznan status stranske udeleženke.

Ministrstvo za okolje in prostor, kot pritožbeni organ, je pritožbi stranske udeleženke ugodilo in zadevo s Sklepom in odločbo št. 35402-1/2015-BO z dne 13. 11. 2017 vrnilo v ponovni postopek in odločanje.

Iz odločbe pritožbenega organa izhaja, da gre v obravnavanem primeru za rekonstrukcijo dela daljnovoda – odseka daljnovoda (DV) 2 x 110 kV Gorica – Divača, odsek Vrtojba – Sežana, na območju naselja Renče, med stebroma SM 31 in SM 39, pri čemer je bila rekonstrukcija starega enosistemskega daljnovoda v dvosistemski daljnovod leta 2009 skoraj v celoti zaključena, z izjemo posega v obravnavanem obsegu. Iz odločbe nadalje izhaja, da v danem primeru ne gre za samostojen poseg v okolje - izvedbo rekonstrukcije daljnovoda predvidenega v dolžini 2235 m (od tega 1712 m nadzemnega voda in 523 m kabelskega voda), temveč za poseg, ki je funkcionalno in prostorsko povezan z drugimi nameravanimi ali že izvedenimi posegi v okolje v okviru izvedbe rekonstrukcije daljnovoda (DV) 2 x 110 kV Gorica – Divača; dotičen poseg sam ne dosega praga posega glede dolžine 15 km, ki je za to vrsto posega določen pri opisu vrste posega, označenega z oznako X v stolpcu z naslovom PVO v prilogi 1 uredbe (za kakršnega je presoja vplivov na okolje obvezna), toda glede na to, da gre nedvournno za funkcionalno in prostorsko povezanost s posegi, za katere so bila že izdana gradbena dovoljenja za izvedbo rekonstrukcije daljnovoda (DV) 2 x 110 kV Gorica – Divača, je po mnenju pritožbenega organa za nameravani poseg, upoštevajoč navedeno oz. dejstvo, da gre v obravnavanem primeru za obravnavo manjšega dela daljnovoda 2 x 110 kV, ki v skupni dolžini presega 15 km in upoštevajoč 4. odstavek 2. člena Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje, za nameravani poseg treba izvesti presojo vplivov na okolje.

Naslovni organ je dne 17. 1. 2018 s strani nosilca nameravanega posega prejel dokument Dejstva in okoliščine, ki so pomembne za odločanje v ponovnem postopku za izvedbo predhodnega postopka z dne 12. 1. 2018. V dokumentu nosilec nameravanega posega pojasnjuje, da v konkretni zadevi ne gre za poseg, za katerega bi bila obvezna izvedba presoje vplivov na okolje, saj je predmet nameravanega posega daljnovod nazivne napetosti 110 kV, torej manjše od tiste, za katero je predpisana obvezna presoja vplivov na okolje. Upoštevajoč nazivno napetost daljnovoda se nameravani poseg uvršča v točko D.IV.4.1 Priloge 1 Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje, in ne v točko D.IV.4 Priloge 1 citirane uredbe.

1. Pravna podlaga

V skladu s prvim odstavkom 51.a člena ZVO-1 mora nosilec nameravanega posega v okolje iz tretjega odstavka 51. člena tega zakona od ministrstva zahtevati, da ugotovi, ali je za nameravani poseg treba izvesti presojo vplivov na okolje in pridobiti okoljevarstveno soglasje. Pri ugotovitvi iz prvega odstavka 51.a člena ZVO-1 ministrstvo upošteva merila, ki se nanašajo na značilnosti nameravanega posega v okolje, njegovo lokacijo in značilnosti možnih vplivov posega na okolje.

Obveznost presoje vplivov na okolje se ugotavlja v skladu z Uredbo o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14, 57/15, 26/17 in 105/20).

Dne 27. 5. 2017 je stopila v veljavo Uredba o spremembah in dopolnitvah Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 26/17). Skladno s 7. členom citirane uredbe, se postopki za izvedbo predhodnega postopka, začeti pred uveljavitvijo te uredbe, končajo v skladu z Uredbo o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14 in 57/15). Prvi odstavek 3. člena citirane uredbe določa, da so vrste posegov v okolje, za katere je presoja vplivov v okolje obvezna, če se zanje v predhodnem postopku ugotovi, da bi lahko imeli pomembne vplive na okolje navedene v Prilogi 1 te uredbe in označeni z oznako X v stolpcu PP. Podrobnejša merila za ugotovitev o potrebnosti izvedbe presoje vplivov na okolje in izdaje okoljevarstvenega soglasja so določena v Prilogi 2 Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje.

V skladu s točko D Energetika, D.IV. Prenos energije, D.IV.4. Priloge 1 Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje, je presoja vplivov na okolje obvezna za nadzemne elektrovote z napetostjo 220 kV ali več in dolžino več kot 15 km.

V skladu s točko D Energetika, D.IV. Prenos energije, D.IV.4.1 Priloge 1 citirane uredbe je izvedba predhodnega postopka obvezna, če gre za druge visokonapetostne¹⁸ vode za nadzemni ali podzemni prenos električne energije in visokonapetostne transformatorske postaje.

V opombi so pod številko 18 visokonapetostni vodi opredeljeni kot vodi napetosti 110, 220 in 400 kV.

Iz predložene dokumentacije izhaja, da nameravani poseg obsega rekonstrukcijo dela daljnovoda 2 x 110 kV Gorica – Divača, na odseku Vrtojba – Sežana, za katerega je naslovni organ dne 31. 1. 2007 izdal okoljevarstveno soglasje št. 35402-137/2006-4. Z nameravanim posegom se načrtuje izgradnjo manjkajočega odseka obstoječega daljnovoda na območju naselja Renče. Predmet nameravanega posega je torej gradnja daljnovoda z napetostjo 2 x 110 kV, ki bo izveden tako v nadzemni kot v podzemni izvedbi, zato je v skladu s točko D.IV.4.1 Priloge 1 Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje, za nameravani poseg treba izvesti predhodni postopek.

Naslovni organ nadalje ugotavlja, da se nameravani poseg ne uvršča v točko D.IV.4 Priloge 1 citirane uredbe, in zanj ni obvezna presoja vplivov na okolje, saj v predmetni zadevi ne gre za tovrstni poseg oz. ne gre za nadzemni elektrovod z napetostjo 220 kV, temveč za gradnjo dvosistemskega daljnovoda nazivne napetosti 110 kV. Naslovni organ pojasnjuje, da je daljnovod elektroenergetska naprava za prenos in distribucijo električne energije, ki ima vodnike nameščene na stebrih. Vodniki so ločeni – za vsako od treh faz se uporablja samostojen vodnik. V prenosnem omrežju se uporabljajo 110, 220 in 400 kV daljnovodi različnih tipov. Torej gre v konkretnem primeru za dvosistemski daljnovod nazivne napetosti 110 kV, za kar se uporablja okrajšava 2x110kV, kar ni enako kot daljnovod z napetostjo 220 kV. Nazivna napetost nameravanega posega je tako manjša od tiste, za katero je predpisana obvezna presoja vplivov na okolje. Prav tako za predmetne posege v Prilogi 1 uredbe ni določenega pragu.

Opis nameravanega posega

Nosilec nameravanega posega načrtuje gradnjo daljnovoda 2 x 110 kV na območju naselja Renče, in sicer med stojnima mestoma (SM) 31 in 39. Nameravani poseg je del daljnovoda Gorica–Divača, natančneje odseka Vrtojba – Sežana, za katerega je naslovni organ izdal okoljevarstveno soglasje št. 35402-137/2006-4 z dne 31. 1. 2007. Rekonstrukcija starega enosistemskega daljnovoda v dvosistemski daljnovod je bila leta 2009 skoraj v celoti zaključena. Izjema je odsek med stebroma SM 31 in SM 39, ki zaradi nasprotovanja krajanov načrtovani ureditvi ni bil izveden. Trenutno je daljnovod zgrajen med RTP Gorico in napenjalnim stebrom SM 31 ter med napenjalnim stebrom na SM 39 in RTP Divačo. Med napenjalnima stebroma na

SM 31 in SM 39 so bili postavljeni vsi novi stebri z izjemo stebra na SM 38, vendar do montaže vrvi iz zgoraj navedenih razlogov ni prišlo. Na SM 31 je izvedena začasna povezava obeh sistemov tako, da je mogoče napajati RTP Vrtojba iz RTP Nova Gorica po obeh daljnovodnih sistemih. Na SM 39 je prav tako izvedena začasna povezava obeh sistemov tako, da je mogoče napajati RTP Sežana iz RTP Divača po obeh daljnovodnih sistemih.

Vlada RS je dne 23. 8. 2012 sprejela Sklep o pripravi državnega prostorskega načrta za rekonstrukcijo daljnovoda 2 x 110 kV Gorica – Divača (odsek Renče). V fazi študije variant je bilo obravnavanih 8 variant. Kot najustreznejša je bila izbrana varianta S3, za katero je bila sprejeta Uredba o državnem prostorskem načrtu za rekonstrukcijo dela daljnovoda 2 x 110 kV Gorica–Divača (odsek Renče) (Uradni list RS, št. 47/16, v nadaljevanju Uredba o DPN). Varianta S3 je nadzemna izvedba z vmesnim podzemnim potekom na odseku, ki poteka čez osrednji del Renč. Nosilec nameravanega posega se je po dogovoru s stransko udeleženko skladno s 34. členom Uredbe o DPN odločil za spremembo izvedbe nameravanega posega, in sicer se bo daljnovod od SM 35 do SM 39 izvedel v podzemni izvedbi.

V okviru nameravanega posega je načrtovana izvedba nadzemnega voda med SM 31 in SM 33 v dolžini 355 m. Nadzemni vod za nosilnim stebrom SM 33 preide na nov specialni napenjalni steber v bližini obstoječega SM 33. Sledi kablovodni potek od SM 33 do SM 39 v dolžini 1.405 m, kjer se kablovod priključi na obstoječi daljnovod. Odstranijo se obstoječi dvosistemski stebri na SM 33, 34, 35, 36 in 37 ter enosistemski stebri na SM 55, 61 in 62. Nosilna konstrukcija daljnovoda se bo izvedla z jeklenimi dvosistemskimi stebri v jekleni palični konstrukciji, zasnovani iz posameznih sklopov, in sicer iz noge, trupa in glave. Višina stebrov do konice bo največ 37 m. Stebri daljnovoda se bodo izvedli z obliko glave, ki se imenuje »sod«, kjer se vodniki namestijo v treh nivojih z dodatnim samonosilnim optičnim kablom na konici stebra z vgrajenim snopom svetlobnih vodnikov, ki ima tudi funkcijo zaščitnega vodnika. Podzemna sistema kablovoda se bo namestilo neposredno v zemljo na globini 1,2 m ali več. Kabli se bodo namestili v trikotni formaciji, razdalja med sistemoma bo znašala 0,7 m. Podzemni kablovod se bo izvedel delno s podvrtavanjem, delno pa z odprtim izkopom jarka.

Gradnja bo trajala predvidoma 4 mesece. Dela se bodo izvajala v dnevnem času (od 6. do 18. ure). Vsa gradbišča bodo v okviru koridorja (varovalnega pasu) daljnovoda. Širina delovnega pasu za zagotovitev prostora za nemoteno izvedbo gradbenih in elektromontažnih del pri podzemnem kablovodu bo 10 m.

Naslovni organ je v ponovnem predhodnem postopku dne 16. 4. 2018 izvedel ustno obravnavo na sedežu naslovnega organa. Ustne obravnave so se udeležili nosilec nameravanega posega ter stranska udeleženska Zveza ekoloških gibanj Slovenije – ZEG, Kardeljeva ploščad 1, 1000 Ljubljana, s pooblaščenecem ODVETNIŠKO DRUŽBO MAG. KERČMAR IN PARTNERJI o.p., d.o.o., Ulica XXX. divizije 21, 5000 Nova Gorica.

Stranska udeleženska je na ustni obravnavi predložila Izjavo o dejstvih in okoliščinah z dne 16. 4. 2018, v kateri se je opredelila do Izjave o vseh dejstvih in okoliščinah, ki so pomembne za odločitve v predhodnem postopku z dne 6. 3. 2018, podane s strani nosilca nameravanega posega. K izjavi stranske udeleženke so bile na ustni obravnavi ter naknadno dne 21. 5. in 20. 7. 2018 predložene tudi naslednje listine:

- Petar Papuga: Metodologija epidemioloških raziskav o vplivih neionizirnih sevanj na ljudi (magistrska naloga), 1997, Ljubljana;
- Povzetek članka »Residence near power lines and mortality from neurodegenerative diseases: longitudinal study of the Swiss population«,

- Članek »Childhood cancer in relation to distance from high voltage power lines in England and Wales: a case-control study«, BMJ.com portal,
- Povzetek članka »Residential exposure to electric power transmission lines and risk of lymphoproliferative and myeloproliferative disorders: a case-control study«, Wiley online library: Internal Medicine Journal,
- članek »Schutz vor niederfrequenten magnetischen Wechselfeldern bei Hochspannungs – Freileitungen und Erdkabeln«, Bund Hintergrund (sodno overjeni prevod);
- dokument: European Citizens' Initiative »Electromagnetic Radiation«, European manifesto in support the ECI, Madrid, June 29, 2013 (sodno overjeni prevod);
- Povzetek poročila »BioInitiative report 2012 (sodno overjeni prevod);
- Stališče k mnenju v zvezi z daljnovodom 100 kV Murska Sobota, prof. Franz Adlkofer, dr. med. (sodno overjeni prevod);
- Okoljskohigienska ocena poročila o določitvi poljske jakosti nizkofrekvenčnih magnetnih izmeničnih polj na območju 110 kV daljnovoda na naseljenem območju občine Kottlingbrunn, dr. dipl. inž. Dietrich Moldan z dne 20. 8. 2014 (sodno overjeni prevod) in
- Povzetek bistvenih navedb listine z naslovom Prüfkatalog des Fachbereiches Umweltmedizin für das Vorhaben 380 KV Freileitung von St. Peter a.h zum Umspannwerk Salzach Neu (Salzburgleitung) der Verbund – Austrian power Grid AG, 27. februar 2006 (sodno overjeni prevod).

V nadaljevanju so iz izjave stranske udeleženke povzete samo pripombe oz. stališča, ki se navezujejo na predmetni predhodni postopek:

1. Nameravani poseg ima negativen vpliv na okolje in zdravje ljudi, kar izhaja tudi iz mnenja Nacionalnega inštituta za javno zdravje št. 354-37/18-2/256 z dne 19. 2. 2018. V ta namen so bili predloženi članki in izsledki raziskav s področja vpliva neioniziranih sevanj na zdravje ljudi, ki izkazujejo povezave med pojavom nekaterih bolezni in izpostavljenostjo elektromagnetnemu sevanju. Podan je bil tudi predlog, da naslovni organ v upravnem postopku za mnenje zaprosi sodnega izvedenca iz stroke elektromagnetnih sevanj ter izvedenca medicinske stroke.
2. V predmetnem primeru ne gre za rekonstrukcijo obstoječega daljnovoda, saj v obstoječem stanju na tem območju ni daljnovoda, pač pa gre za novogradnjo daljnovoda.
3. Naslovnemu organu se očita napačna raba materialnega predpisa ter nespoštovanje odločb drugostopenjskega organa, saj Uredba o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje, za nameravani poseg določa izvedbo presoje vplivov na okolje.
4. Stranska udeleženka naslovnemu organu očita, da je bilo posameznim krajanom Renč onemogočeno sodelovanje v predmetnem upravnem postopku, saj jim ni bil priznan status stranskih udeležencev. Priložena so bila dokazila, s katerimi ti izkazujejo svoj pravni interes.
5. Podane so bile pripombe na neustreznost izbrane variante trase predvsem z vidika varovanja zdravja ljudi. Po mnenju stranske udeleženke bi bila bolj ustrezna izbira variante, kjer je celotna trasa vkopana. S tem bi se tudi zmanjšal negativni vpliv na vidno podobo krajine.
6. Stranska udeleženka zastopa stališče, da je Uredba o DPN nezakonita in neustavna ter da so bila v postopku sprejemanja DPN kršena pravila postopka.

Nosilec nameravanega posega se je skladno s pozivi naslovnega organa 35405-71/2014-62 z dne 18. 4. 2018, št. 35405-71/2014-69 z dne 24. 5. 2018 in št. 35405-71/2014-71 z dne 7. 8. 2018 opredelil do izjave o dejstvih in okoliščinah, vložene s strani stranske udeleženke na ustni

obravnavi, ter vseh k izjavi predloženih listin v dopisu z dne 17. 9. 2018. K dopisu je nosilec nameravanega posega priložil tudi naslednje dokumente:

- Strokovna ocena o vplivih na okolje za rekonstrukcijo DV 2 x 110 kV Gorica – Divača (odsek Renče), Študija št. 2398, september 2018, izdelal Elektroinštitut Milan Vidmar, Ljubljana;
- Pregled stanja okolja na območju celotnega objekta rekonstrukcije DV 2x 110 kV Gorica – Divača, Študija št. 2399, september 2018, izdelal Elektroinštitut Milan Vidmar, Ljubljana;
- Opredelitev do predložene dokumentacije in gradiv stranske udeleženke Zveze ekoloških gibanj – ZEG, št. 2132-2/18 z dne 14. 9. 2018, pripravil Elektroinštitut Milan Vidmar, Ljubljana;
- strokovno mnenje Ministrstva za zdravje na predlog DPN (elektronsko podpisano), št. 354-145/2011-17 z dne 9. 3. 2016;
- zabeležka predstavitve spremenjenih rešitev, št. 35009-2/2010-MOP-01011351-177 z dne 16. 6. 2015;
- Prehod 220 kV omrežja na 400 kV Beričevo-Divača (predstavitev na koordinaciji PCI), z datumom 15. 2. 2017;
- Michael Plante et all: »50-60 Hz magnetic fields and cancer, forty years of research: it is time to reassure«, Electra, junij 2016 (sodno overjeni prevod);
- sklep Vlade Republike Slovenije, št. 35000-18/2012/5 z dne 23. 8. 2012.

Naslovni organ v zvezi z navedbami v Izjavi stranske udeleženke z dne 16. 4. 2018 pojasnjuje naslednje:

1. V ponovnem predhodnem postopku je naslovni organ glede vplivov nameravanega posega na zdravje ljudi za mnenje zaprosil Ministrstvo za zdravje, ki je pristojno za to področje. Ministrstvo za zdravje je skupaj z Nacionalnim inštitutom za javno zdravje dvakrat podalo mnenje. Naslovni organ se je do vplivov nameravanega posega na zdravje ljudi opredelil pod točko 3. Vrsta in značilnosti možnih učinkov, v odstavku Vplivi na zdravje ljudi.
2. Pripomba stranske udeleženke drži, kar je bilo na ustni obravnavi potrjeno tudi s strani nosilca nameravanega posega. Naslovni organ nadalje pojasnjuje, da je bilo za poimenovanje posega privzet izraz rekonstrukcija daljnovoda, kot ga je poimenoval nosilec nameravanega posega. Ne glede na navedeno gre v konkretnem primeru dejansko za novogradnjo daljnovoda (in ne rekonstrukcijo) in je bil na tak način obravnavan v predmetnem predhodnem postopku.
3. Naslovni organ pojasnjuje, da gre v konkretnem primeru za gradnjo daljnovoda 2 x 110 kV, kar se ne sme enačiti z daljnovodom nazivne napetosti 220 kV. Kot je bilo predhodno že obrazloženo v poglavju 1. Pravna podlaga, se glede na določila Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje, za nameravani poseg izvede predhodni postopek in ne presoja vplivov na okolje.
4. V zvezi z zahtevami za vstop v postopek je bilo odločeno v točki 1. in 2. izreka tega sklepa.
5. Naslovni organ pojasnjuje, da se v predmetnem upravnem postopku ne preverja ustreznosti izbrane variante nameravanega posega, ampak je to predmet drugega upravnega postopka. V predhodnem postopku se na podlagi meril iz Priloge 2 Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje oceni, ali bi vplivi izbrane variante (med drugim tudi vplivi na zdravje ljudi) lahko imeli pomembne vplive na okolje ali ne. Pripombe v zvezi z negativnim vplivom načrtovanega daljnovoda na vidno zaznavo kraja so po spremembi načina izvedbe brezpredmetne. Obrazložitev vpliva

nameravanega posega na vidno podobo krajine je podana pod točko 3. Vrsta in značilnosti možnih učinkov, v odstavku Vidna izpostavljenost.

6. V času prejema izjave stranske udeleženke je bila s strani treh krajanov Renč ter stranske udeleženke podana pobuda za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti Uredbe o DPN. V zvezi s tem naslovni organ še pojasnjuje, da Uredba o DPN ne predstavlja pravne podlage za odločanje v predmetnem predhodnem postopku, prav tako naslovni organ v predhodnem postopku ni pristojen za preverjanje morebitne skladnosti nameravanega posega s prostorskimi akti (bodisi državnimi bodisi občinskimi), ampak je to v pristojnosti upravnega organa, ki izdaja gradbeno dovoljenje. Glede kršenja pravil postopka naslovni organ odgovarja, da gre za drug upravni postopek, zato se do teh pripomb ne bo opredeljeval.

Pridobljena mnenja o potrebnosti izvedbe presoje vplivov na okolje za nameravani poseg

Naslovni organ je, v skladu s četrtem odstavkom 51a. člena ZVO-1, kjer je določeno, da lahko ministrstvo zaradi izvedbe ugotovitve iz prvega odstavka tega člena zaprosi ministrstva in organizacije iz tretjega odstavka 52. člena tega zakona, da pošljejo pisno mnenje o tem, ali je za nameravani poseg treba izvesti presojo vplivov na okolje s stališča njihove pristojnosti, pridobil naslednja mnenja:

- mnenje Zavoda Republike Slovenije za varstvo narave, Območne enote Nova Gorica, Delpinova ulica 16, 5000 Nova Gorica (v nadaljevanju ZRSVN), št. 5-II-61/2-O-2018/KB z dne 13. 2. 2018 in mnenje št. 5-II-1121/2-O-2020/KB z dne 16. 12. 2020. ZRSVN v mnenjih ugotavlja, da se nameravani poseg nahaja v oziroma v daljinskem vplivu na naslednja območja Natura 2000: POO Kras (SI3000276), PVO Kras (SI5000023) in POO Dolina Vipave (SI3000226). V Uredbi o DPN so v 20. členu (ohranjanje narave) navedene vsebine, povezane z ohranjanjem narave, ki izhajajo iz opravljene celovite presoje vplivov na okolje za obravnavani DPN, za katero je ZRSVN dne 20. 11. 2014 v mnenju št. S-II-766/2-O-2014/KB, ugotovil, da je ustrezna. ZRSVN meni, da pričakovani vplivi posega v naravo, ob upoštevanju v 20. členu Uredbe o DPN navedenih določb, ne bodo pomembno vplivali na navedena varovana območja, zato ni potrebno izvesti presoje vplivov na okolje.
- mnenje Direkcije Republike Slovenije za vode, Hajdrihova ulica 28c, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju DRSV), št. 35019-6/2018-2 z dne 12. 2. 2018 s priloženo vodnim soglasjem št. 35507-5695/2017-10 z dne 22. 1. 2018. Iz mnenja DRSV sledi, da je bilo nosilcu nameravanega posega izdano citirano vodno soglasje ter da so iz dokumenta razvidna dejstva, ki vplivajo na odločitev o potrebnosti postopka presoje vplivov na okolje. Naslovni organ je dne 11. 1. 2021 s strani DRSV prejel mnenje št. 35019-115/2020-4 z dne 7. 1. 2021, iz katerega izhaja, da nameravani poseg poseže na vodna in priobalna zemljišča voda 1. in 2. reda (Vipava, Renč-dvakrat, neimenovani vodotok), saj se bodo v okviru izvedbe nameravanega posega izvedla nadzemna ter podzemna prečkanja vodotokov. DRSV nadalje ugotavlja, da trasa daljnovoda na obravnavanem območju poseže na poplavno območje, ki je bilo določeno že v fazi priprave državnega prostorskega načrta, na podlagi elaborata »Rekonstrukcija dela DV 2x110 kV Gorica — Divača (Renče), karte poplavne nevarnosti in karte razredov poplavne nevarnosti«. Iz elaborata izhaja, da je iz vidika poplavne varnosti tehnična rešitev daljnovoda sprejemljiva, saj njegova gradnja ne bo imela negativnih posledic na poplavno varnost in stanje voda. V opredelitvi pregledovalca do navedenega elaborata so povzeti predvideni omilitveni ukrepi, in sicer je predvideno, da se bo na poplavnih območjih material od izkopa kableskega jarka odlagal v obliki prekinjenih nasipov, da bodo vsi trajni viški materiala deponirani zunaj območja poplavnih površin ter da bodo na poplavnih

območjih dela izvajana tako, da ob morebitnih poplavih ne bo ogrožena varnost ljudi. Ob upoštevanju ukrepov, določenih v navedenem elaboratu, ni pričakovati negativnih posledic na poplavno varnost oz. vodni režim in stanje voda. Trasa predmetnega daljnovoda ne poseže na vodovarstveno območje, na povsem južnem delu pa v manjšem obsegu poseže na erozijsko območje za zahtevnimi ukrepi, ki je določeno na podlagi opozorilne karte erozije. Glede na navedeno DRSV meni, da bi nameravani poseg sicer lahko imel pomembne vplive na vode oz. okolje, predvsem na poplavno varnost oz. vodni režim, vendar so bili v izdelanem in potrjenem elaboratu analizirani in ocenjeni vplivi ter podani ukrepi, ki so pri načrtovanju upoštevani, zato z vidika upravljanja z vodami ni treba izvesti presoje vplivov na okolje.

- mnenje Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območne enote Nova Gorica, Delpinova ulica 16, 5000 Nova Gorica, št. 35106-0710-21/2014 z dne 7. 8. 2018 in mnenje št. 35106-0710-23/2014 z dne 4. 12. 2020, iz katerih izhaja, da je bilo za nameravani poseg že izdano pozitivno mnenje v postopku umeščanja v prostor. Ker se stanje varstva kulturne dediščine od tedaj ni spremenilo, velja zadnje izdano mnenje št. 35106-0710-17/2014 z dne 13. 1. 2016.
- mnenje Zavoda za ribištvo Slovenije, Sp. Gameljne 61a, 1211 Ljubljana – Šmartno, št. 4206-2/2018/2 z dne 12. 2. 2018 in mnenje št. 4206-2/2018-4 z dne 11. 12. 2020. Iz citiranih mnenj izhaja, da ob upoštevanju predlogov za potrebne optimizacije in usmeritve, ki so povzeti iz Okoljskega poročila, ne bo bistvenega vpliva na obstoječe stanje ribjih populacij, zato s stališča ribištva za nameravani poseg ni treba izvesti presoje vplivov na okolje.
- mnenje Zavoda za gozdove Slovenije, Območne enote Sežana, Partizanska cesta 49, 6210 Sežana, št. 350-9/2011-10 z dne 7. 2. 2018 in mnenje št. 350-9/2011-12 z dne 4. 12. 2020, iz katerih izhaja, da s stališča gozdarstva in lovstva presoje vplivov na okolje za nameravani poseg ni potrebno izvesti.
- mnenje Ministrstva za zdravje, Štefanova ulica 5, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju MZ), št. 354-145/2011-30 z dne 21. 2. 2018 s prilogo mnenjem Nacionalnega inštituta za javno zdravje, Centra za zdravstveno ekologijo, Trubarjeva 2, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju NIJZ), št. 354-37/18-2/256 z dne 19. 2. 2018. MZ in NIJZ ugotavljata, da bi nameravani poseg lahko pomembno vplival na zdravje in počutje ljudi, in sicer v času gradnje z onesnaževanjem zraka, emisijami hrupa, vibracijami, nastajanjem odpadkov, nastajanjem odpadnih vod, tveganjem za nesrečo zaradi skladiščenja in rabe nevarnih snovi ter svetlobnim onesnaževanjem, v času obratovanja daljnovoda pa zaradi elektromagnetnega sevanja, emisij hrupa ter emisij nevarnih snovi v tla in vode kot posledica izvajanja vzdrževalnih del na kraškem terenu.
Naslovni organ je dne 5. 1. 2021 pridobil mnenje MZ št. 354-145/2011-34 z dne 24. 12. 2020 s prilogo mnenjem št. 354-37/2018-4 (256), ki ga je dne 23. 12. 2020 pripravil NIJZ. Po mnenju NIJZ, s katerim soglaša tudi MZ, presoja vplivov na okolje z vidika vpliva na zdravje ljudi ni potrebna pod pogojem, da so ukrepi za preprečevanje, zmanjšanje ali odpravo negativnih vplivov na okolje in zdravje ljudi, navedeni v Strokovni oceni o vplivih na okolje za rekonstrukcijo DV 2 x 110 kV Gorica – Divača (odsek Renče) (študija št. 2398, izdelal Elektroinštitut Milan Vidmar), kot zahteve za izvedbo preneseni v gradbeno dovoljenje. NIJZ pri tem opozarja tudi na smiselno uporabo stališča MZ, da v bodoče v svojih mnenjih opozori na previdnostno načelo, vendar v primeru, da je bilo okoljsko poročilo pripravljeno v skladu z zakonom, ne poda negativnega mnenja. V nadaljevanju mnenja je podana obrazložitev v zvezi z uporabo previdnostnega načela, kjer je obrazloženo, da so elektromagnetna sevanja

zelo nizkih frekvenc glede rakotvornosti razvrščena v IARC skupino 2B. To zahteva, da se jim izognemo tudi v primeru, ko vzročna povezava med izpostavljenostjo in nastankom raka ni dokazana. Po načelu previdnosti je treba izpostavljenost prebivalcev zmanjšati na najmanjšo možno mero, da bo vpliv minimalen. Za prostore, kjer bivajo otroci, naj bo gostota magnetnega polja manj kot 0,3 μ T. V nadaljevanju so podane tudi tehnične možnosti za doseganje tega cilja ter minimalen nabor za elektromagnetno sevanje občutljivih objektov (stanovanjske stavbe, stavbe za izobraževanje, stavbe za zdravstvo, otroška in športna igrišča).

- mnenje Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorata za kmetijstvo, Dunajska 22, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju MKGP), št. 351-78/2020/2 z dne 4. 1. 2021. MKGP meni, da je poleg pogojev iz Uredbe DPN za ustrezno varstvo kmetijskih zemljišč na obravnavanem območju rekonstrukcije daljnovoda pri nameravanem posegu treba upoštevati še naslednje pogoje:
 - Predvideti in upoštevati primanjkljaje in viške materialov ter deponije načrtovati v sklopu predlaganega posega tako, da ne bodo posegale na kmetijska zemljišča in da se proizvodni potencial kmetijskih zemljišč ne bo poslabšal (ustrezno ravnanje z rodovitno zemljo).
 - V primeru, da bodo kmetovalci zaradi oviranja kmetijske proizvodnje v času rekonstrukcije daljnovoda utrpeli ekonomsko izgubo, je treba to nadomestiti.
 - Preprečiti kakršnokoli onesnaženje kmetijskih zemljišč ob rekonstrukciji in obratovanju daljnovoda ter ob eventualni nesreči zagotoviti takojšnje ukrepanje.
 - Treba je zagotoviti spremljanje potencialnega negativnega vpliva daljnovoda na tla oziroma kmetijska zemljišča in rastline.
- V kolikor bodo upoštevani pogoji po Uredbi DPN in dodatni pogoji ministrstva, MKGP meni, da presoje vplivov na okolje ni treba izvesti.

Nosilec nameravanega posega se je do prejetih mnenj opredelil v dopisu z dne 6. 3. 2018 s spodaj navedenimi prilogami in v dopisu z dne 3. 2. 2021:

- Strokovno mnenje Ministrstva za zdravje na predlog Državnega prostorskega načrta, št. 354-145/2011-17 z dne 9. 3. 2016 s prilogo strokovnim mnenjem Nacionalnega laboratorija za zdravje, okolje in hrano, št. 212b-09/1649-15/NP – 145/15/11 z dne 7. 3. 2016;
- Odločba o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje št. 35409-217/2011/38 z dne 23. 3. 2016, Ministrstvo za okolje in prostor, Dunajska cesta 48, 1000 Ljubljana;
- Celotno gradivo sprejetega DPN vključno z vsemi prilogami (v elektronski obliki).

Dne 11. 11. 2020 je naslovni organ s strani nosilca nameravanega posega prejel Izjavo o vseh dejstvih in okoliščinah, ki so pomembne za odločitev v ponovnem postopku za izvedbo predhodnega postopka z dne 10. 11. 2020.

Naslovni organ je z dopisom št. 35405-71/2014-96 z dne 5. 3. 2021 stransko udeleženko seznanil z dokumentacijo v upravnem postopku.

Dne 7. 4. 2021 je naslovni organ prejel odgovor stranske udeleženke, in sicer Izjavo o dejstvih in okoliščinah z dne 6. 4. 2020 z naslednjimi prilogami:

- Sodba upravnega sodišča, I U 58/2016 z dne 5. 1. 2017;
- Izpis iz aplikacije za prikaz porabe javnega denarja v Republiki Sloveniji;

- Poročilo o vmesnem pregledu Evropskega akcijskega načrta za okolje in zdravje 2004-2010 z dne 18. 6. 2008;
- Študije o vplivih na zdravje ljudi v angleškem jeziku (na DVD mediju);
- Članek "Health effects associated with exposure to low-frequency electromagnetic fields", objavljen na spletni strani The French Agency for Food, Environmental and Occupational Health & Safety (ANSES);
- Izpis objav Lennarta Hardella;
- Članek "Starši odločno: novih najmočnejših daljnovodov mimo šol in vrtcev ne bo!" iz spletne strani MojaObčina.si;
- Zbrane podpise Civilne iniciative KS Renče;
- Pritožba krajanov KS Renče glede poteka trase daljnovoda.

V Izjavi o dejstvih in okoliščinah je stranska udeleženka ponovno podala pripombe, ki so bile izpostavljene že v predhodni izjavi z dne 16. 4. 2018 in na katere je naslovni organ že odgovoril. Dodatno je bilo izpostavljeno še naslednje:

1. Stranska udeleženka pripominja, da nameravani poseg na podlagi določil trenutno veljavne Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje, predstavlja kumulativni poseg, ki skupaj z obstoječim posegom presega prag 5 km.

Naslovni organ glede navedenega pojasnjuje, da se v konkretnem upravnem postopku upoštevajo prehodne določbe, in sicer 7. člen Uredbe o spremembah in dopolnitvah Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 26/17), ki določa, da se postopki za izvedbo predhodnega postopka, postopki za pridobitev informacije o obsegu in vsebini poročila o vplivih nameravanega, začeti pred uveljavitvijo te uredbe, končajo v skladu z Uredbo o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14 in 57/15).

2. Mnenja, ki jih je pripravil Elektroinštitut Milan Vidmar, so pristranska in neutemeljena, saj so bila financirana s strani nosilca nameravanega posega. Svoje navedbe je stranska udeleženka podkrepila z izpisom plačnikov iz Aplikacije za prikaz porabe javnega denarja v Republiki Sloveniji (ERAR), kjer je prejemnik Elektroinštitut Milan Vidmar.

V zvezi s to pripombo naslovni organ pojasnjuje, da se do nje ne bo opredeljeval, saj predmet predhodnega postopka ni preverjanje morebitne pristranskosti mnenj strokovnih institucij. Poleg tega iz uradnih evidenc naslovnega organa izhaja, da ima Elektroinštitut Milan Vidmar pridobljeno pooblastilo za izvajanje prvih meritev ter obratovalnega monitoringa za nizkofrekvenčne vire elektromagnetnega sevanja.

Naslovni organ je z dopisom št. 35405-71/2014-98 z dne 12. 4. 2021 nosilcu nameravanega posega posredoval odgovor stranske udeleženke.

Dne 5. 5. 2021 je naslovni organ prejel skupno izjavo nosilca nameravanega posega ter stranske udeleženke z dne 9. 4. 2021. Iz dokumenta izhaja, da se bo, v skladu s 34. členom Uredbe o DPN, na delu trase od SM 35 do SM 39 izvedel daljnovod v podzemni izvedbi, s čimer se strinja tudi stranska udeleženka.

2. Ugotovljeno dejansko stanje in dokazi, na katere je oprto

Naslovni organ je na podlagi prejete dokumentacije in v skladu s Prilogo 2 Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje ugotovil, da za nameravani poseg, glede na njegove značilnosti, lokacijo in možne vplive, ni treba izvesti presoje vplivov na okolje in pridobiti okoljevarstvenega soglasja.

Naslovni organ je namreč ugotovil:

1. Značilnosti posega v okolje

- Velikost in zasnova celotnega posega: predmet nameravanega posega je gradnja daljnovoda 2 x 110 kV na območju naselja Renče, katerega skupna dolžina znaša 1.760 m, od tega v nadzemni izvedbi 355 m in v podzemni izvedbi 1.405 m. Zasnova nameravanega posega je razvidna iz predhodno navedenega opisa.
- Skupni učinek z drugimi obstoječimi oziroma dovoljenimi posegi: nameravani poseg se bo navezal na obstoječa, že izvedena dela daljnovoda 2 x 110 kV Gorica—Divača, na odseku Vrtojba – Sežana, za katerega je naslovni organ izdal okoljevarstveno soglasje št. 35402-137/2006-4 z dne 31. 1. 2007. Z izvedbo nameravanega posega bo stekla oskrba z električno energijo na območju severne Primorske in Goriške.
- Uporaba naravnih virov, zlasti tal, prsti, vode in biotske raznovrstnosti: naravni viri se bodo uporabljali le v času gradnje, in sicer voda ter mineralne surovine za potrebe gradnje.
- Emisije onesnaževal ter druge motnje zdravja, počutja ali kakovosti življenja (npr. sevanja, vibracije, smrad, hrup, toplota, svetloba): nameravani poseg bo imel naslednje vplive na okolje:
 - v času gradnje: emisije onesnaževal in toplogrednih plinov v zrak, emisije snovi v vode in tla, nastajanje odpadkov, hrup, vidna izpostavljenost, vibracije, sprememba rabe tal, sprememba vegetacije;
 - v času obratovanja: emisije onesnaževal in toplogrednih plinov v zrak, elektromagnetno sevanje, hrup in vidna izpostavljenost.
- Tveganje povzročitve večjih nesreč po predpisih, ki urejajo varstvo okolja, in naravnih nesreč, tudi tistih, ki so v skladu z znanstvenimi spoznanji lahko posledica podnebnih sprememb: gradnja in obratovanje nameravanega posega ne predstavlja povečanega tveganja za povzročitev večjih nesreč.
- Tveganje za zdravje ljudi: glede na ugotovljeno v predhodnem postopku gradnja in obratovanje nameravanega posega ne predstavlja tveganja za zdravje ljudi.

2. Lokacija posega v okolje

- Namenska in dejanska raba zemljišč: trasa nameravanega posega poteka po območju naselja Renče ter med zaselkoma Žigoni in Renški Podkraj. Nameravani poseg je načrtovan na nezazidanih površinah, travnikih, obdelovalnih površinah, drugih kmetijskih površinah, gozdnih zemljiščih, na območjih stavbnih zemljišč, ob obstoječih infrastrukturnih povezavah, prečka tudi nekaj vodotokov. Po namenski rabi tal so zemljišča, predvidena za gradnjo, opredeljena kot najboljša kmetijska zemljišča (K1), gozdna zemljišča (G), v manjši meri spadajo tudi pod celinske vode (VC), stanovanjske površine (SS) ter površine cest (PC).
- Sorazmerne pogostosti, razpoložljivosti, kakovosti in regenerativne sposobnosti naravnih virov (vključno s tlemi, vodo in biotsko raznovrstnostjo) na območju in njegovem podzemlju, zlasti: vodovarstvenih območij in virov pitne vode varovanih kmetijskih zemljišč, najboljših gozdnih zemljišč, območja mineralnih surovin v javnem interesu: nameravani poseg se ne nahaja na vodovarstvenem območju, na najboljših gozdnih zemljiščih, niti na območju mineralnih surovin, bo pa trasa daljnovoda potekala po kmetijskih zemljiščih.
- Absorpcijske sposobnosti naravnega okolja, pri čemer se s posebno pozornostjo obravnavajo naslednja območja t.j. vodna in priobalna zemljišča, zemljišča na varstvenih in ogroženih območjih po predpisih, ki urejajo vode, zlasti mokrišča, obrežna območja,

rečna ustja, obalna območja in morsko okolje; gorska in gozdna območja; območja, varovana po predpisih, ki urejajo ohranjanje narave; območja, na katerih je že ugotovljena čezmerna obremenitev okolja ali se predvideva, da je okolje čezmerno obremenjeno; gosto poseljena območja; krajine in območja zgodovinskega, kulturnega ali arheološkega pomena, zlasti območja, varovana po predpisih, ki urejajo varstvo kulturne dediščine: trasa daljnovoda sega na priobalna in vodna zemljišča vodotokov I. in II. reda, saj so predvidena prečkanja reke Vipave, potoka Renč ter neimenovanega vodotoka. Nameravani poseg v južnem delu posega na erozijsko območje, kjer veljajo zahtevni zaščitni ukrepi. Daljnovod je načrtovan tudi na poplavno ogroženem območju, in sicer se severni del trase nahaja na območju razreda velike, srednje, male in preostale poplavne nevarnosti. Na predmetnem območju ni evidentiranih enot nepremične kulturne dediščine. Nameravani poseg se nahaja na naslednjih zavarovanih območjih:

- območja Natura 2000: POO Dolina Vipave (SI3000226), POO Kras (SI3000276) in POV Kras (SI5000023), določena z Uredbo o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US, 3/14, 21/16 in 47/18),
- ekološko pomembni območji Dolina Vipave (ID 92500) in Kras (ID 51100), določenima z Uredbo o ekološko pomembnih območjih (Uradni list RS, št. 48/04, 33/13, 99/13 in 47/18).

3. Vrsta in značilnosti možnih učinkov

- Vpliv na zdravje ljudi: gradnja nameravanega posega bo vplivala na zdravje ljudi predvsem z vidika emisij v zrak, emisij hrupa in z vibracijami. Kot izhaja iz nadaljevanja obrazložitve sklepa ter upoštevajoč, da gre za kratkotrajen vpliv (trajanje gradnje 4 mesece), bodo vplivi manj pomembni. V času obratovanja bo nameravani poseg vir elektromagnetnega sevanja. Vpliv bo dolgotrajen. V predmetnem predhodnem postopku je bil s strani stranske udeleženke izpostavljen škodljiv vpliv (nizkih) elektromagnetnih sevanj na zdravje ljudi. V ta namen je stranska udeleženka predložila več dokumentov, ki zastopajo to stališče. Stranska udeleženka se v svojih dopisih sklicuje na to, da pri umeščanju objekta v prostor ni bilo upoštevano načelo previdnosti. Ob izvedbi nameravanega posega naj bi nastale potencialne, a ne dovolj raziskane nevarnosti predvsem za zdravje ljudi, ki pa jih zaradi pomanjkanja znanstvene zanesljivosti v okolici nameravanega posega ni možno potrditi ali ovreči. Glede teh navedb stranske udeleženke naslovni organ pojasnjuje, da je v zvezi z vplivi nameravanega posega na zdravje ljudi pridobil dve mnenji MZ oz. NIJZ (vsebinska mnenj je obrazložena na straneh 14 in 15 tega sklepa). V mnenju NIJZ opozarja na previdnostno načelo, saj se nameravani poseg glede rakotvornosti uvršča v IARC skupino 2B (možni rakotvorni dejavnik). Pri tem naslovni organ poudarja, da so bila mnenja MZ in NIJZ podana na varianto, ki je določena z Uredbo o DPN. Predmet nameravanega posega nekoliko odstopa od predvidene DPN ureditve. Daljnovod se bo namreč skoraj v celoti izvedel v podzemni varianti, pri kateri so vplivi na zdravje ljudi zaradi elektromagnetnega sevanja manjši. Načelo previdnosti opredeljuje 8. člen ZVO-1, ki v prvem odstavku določa, da je uvajanje novih tehnologij, proizvodnih postopkov in izdelkov dopustno le, če ob upoštevanju stanja znanosti in tehnike ter možnih varstvenih ukrepov ni pričakovati nepredvidljivih škodljivih učinkov na okolje ali zdravje ljudi. Nadalje je v drugem odstavku istega člena določeno, da če obstaja možnost nepopravljivega uničenja okolja ali če so ogrožene njegove regeneracijske sposobnosti, pomanjkanje znanstvene zanesljivosti ne sme biti razlog za odlaganje ukrepov. Naslovni organ ugotavlja, da se v konkretnem primeru ne uvaja nova tehnologija, ampak gre za poseg, za katerega so vplivi dokaj znani oziroma raziskani. Kot izhaja iz brošure Otroci in elektromagnetna sevanja (javno dostopna na spletni strani:

https://www.gov.si/assets/organi-v-sestavi/URSVS/Neionizirajoca-sevanja/Brosura_Otroci_in_EMS.pdf, izdana maja 2020), mora biti: »Za utemeljeno rabo načela previdnosti dosežen standard 'potencialne nevarnosti' oz. minimalni standard skrbnosti t.j. obstoj razumne podlage za dvom o neškodljivosti, potencialna škoda pa mora biti resna in/ali nepopravljiva«. In dalje: »Kljub temu, da na področju problematike EMS obstaja določena stopnja znanstvene negotovosti, se Evropska komisija ni odločila, da bi načelo previdnosti neposredno vključila v priporočila o omejevanju izpostavljenosti EMS in uvedla strožje mejne vrednosti. Ocenila je, da bi bilo to neprimerno, saj ne obstajajo dovolj trdni dokazi o mogočih negativnih učinkih EMS na zdravje ljudi. Zato je vsakršno bistveno povišanje stroškov zaradi zmanjševanja EMS pod zakonsko določenimi vrednostmi neupravičeno«. Iz dokumenta izhaja tudi, da so mejne vrednosti na področju varstva pred elektromagnetnim sevanjem v Sloveniji strožje od priporočil Evropske unije in smernic Mednarodne komisije za varstvo pred neionizirnimi sevanji (ICNIRP) zaradi upoštevanja previdnostnega načela. Naslovni organ po preučitvi dokumentacije ugotavlja, da se trasa daljnovoda v največji možni meri izogiba poselitvi, saj zgolj prečka naselje Renče (pri tem tangira le nekaj objektov). Poudariti velja tudi, da ima daljnovod v podzemni varianti z vidika elektromagnetnega sevanje bistveno manjše vplive na zdravje ljudi kot nadzemni daljnovod. Naslovni organ je tako upošteval, kot je navedeno ter na podlagi značilnosti nameravanega posega (daljnovod, ki bo pretežno izveden s podzemnim kablovodom) in njegovo lokacijo (trasa le v manjšem delu prečka območje poselitve, poteka izven gosto poseljenih območij, območij šol, vrtcev, bolnišnic) vpliv nameravanega posega na zdravje ljudi v času obratovanja ocenil kot manj pomemben.

- Zrak: gradnja daljnovoda bo na kakovost zraka neposredno vplivala z emisijami prašnih delcev ob transportu in gradbenih delih ter z izpušnimi plini delovnih strojev in transportnih vozil. Emisije prahu bodo lokalno prisotne na gradbišču v času izvajanja zemeljskih del (npr. pri izkopu kablovodnega jarka, transportu zemeljskega izkopa) in bodo izrazitejšje predvsem v suhih in vetrovnih dneh. Onesnaževanje zraka med gradnjo bo moteče v bližini naseljenih območij mimo katerih ali skozi katera poteka daljnovodna trasa. Glede na to, da gre za gradnjo pretežno linijskega objekta, ki se izvaja po odsekih in poteka relativno hitro, bodo obremenitve določenih točk na gradbeni trasi časovno in lokalno omejene. Z upoštevanjem ukrepov, določenih z Uredbo o preprečevanju in zmanjševanju emisije delcev iz gradbišč (Uradni list RS, št. 21/11), ter z uporabo tehnično brezhibnih vozil in strojev, se bo vpliv gradnje na kakovost zraka zmanjšal. Vpliv na kakovost zraka med gradnjo bo kratkotrajen ter reverzibilen. Naslovni organ glede na navedeno ter upošteval, kot je navedeno ter obseg predvidenih del ocenjuje, da bo vpliv nameravanega posega na kakovost zraka v času gradnje manj pomemben. V času obratovanja bodo emisije snovi v zrak zanemarljive, saj bodo nastajale le v času občasnih vzdrževalnih del (npr. odstranjevanje podrasti).
- Emisije snovi v vode ter vpliv na vode: trasa načrtovanega daljnovoda prečka vodotok Vipava, potok Renč in levi pritok tega potoka. Vplive na površinske vode se pričakuje na mestih, kjer se trasa, dostopne poti oziroma temelji stebrov približajo vodotokom oz. jih prečkajo. Prečkanje podzemnega dela daljnovoda z vodotoki se bo izvedlo s tehnologijo horizontalnega podvrtavanja. Izkop za kabelski jarek se bo vršil na visoko ranljivem vodonosniku (vodonosnik Goriška Brda in Trnovsko-Banjška planota, podskupina kraški vodonosniki Trnovsko-Banjške planote). Potencialni vir onesnaženja tal in podzemnih vod v času gradnje predstavlja možnost nezgodnega izlitja naftnih derivatov ali drugih nevarnih snovi iz strojne mehanizacije oziroma kot posledica neustreznega vzdrževanja strojev. Verjetnost nezgod bo pri uporabi ustrezno vzdrževane mehanizacije ter z upoštevanjem zaščitnih ukrepov minimalna. V primeru nezgod se mora območje

nemudoma sanirati z izkopom onesnažene zemljine, ki mora biti predana pooblaščenim podjetjem za ravnanje s tovrstnimi odpadki. Pri normalnih pogojih gradnje, ustrezni organizaciji gradbišča ter ob ustreznem vzdrževanju strojev in vozil je možnost onesnaženja podzemnih oz. površinskih vod majhna, zato se vplivi ne ocenjujejo kot pomembni. Vplivov daljnovoda na vode v času obratovanja ni pričakovati, razen v primeru izrednih dogodkov med vzdrževalnimi deli.

- Emisije snovi v tla: izvajanje del bo imelo vpliv na tla zaradi odstranjevanja vrhnje plasti tal in izkopov jarkov za kablovod ter na območjih, kjer bodo začasna skladišča gradbenega materiala. Trajno odlaganje materialov ni predvideno. Odstranitev površinskega vegetacijskega sloja v času gradnje bi mestoma lahko povzročila erozijo. Ker bodo tla po izvedbi nameravanega posega sanirana (rekultivirana), se vpliv ocenjuje kot majhen.
- Ravnanje z odpadki: v času gradnje bodo nastali gradbeni odpadki (beton, jeklene konstrukcije, zemlja in kamenje), odpadna embalaža ter drugi odpadki (različna VN elektro oprema), pri pripravi koridorja pa tudi les in zeleni odrez. Celotna humusna plast in večji del izkopanega materiala se bo uporabilo za zasipanje jarka. Nastali odpadki se bodo ločeno zbirali na gradbišču in oddali pooblaščenemu zbiralcu tovrstnih odpadkov. Ob ravnanju z odpadki v skladu z določili Uredbe o odpadkih (Uradni list RS, št. 37/15 in 69/15) in Uredbe o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih (Uradni list RS, št. 34/08) naslovni organ vpliv nameravanega posega na nastajanje odpadkov in s tem povezane obremenitve okolja v času gradnje ocenjuje kot manj pomemben. Med obratovanjem daljnovoda bodo zaradi vzdrževalnih del občasno nastale manjše količine odpadkov, s katerimi se mora ravnati v skladu z Uredbo o odpadkih. Vpliv se ocenjuje kot majhen.
- Hrup: trasa nameravanega posega se v veliki meri odmika poseljenim območjem, še najbolj se približa naselju Renče v križišču lokalnih cest, kjer se nahaja nekaj individualnih stanovanjskih objektov. V času gradnje bodo vire emisij hrupa predstavljali predvsem gradbeni stroji in tovorni promet, povezan z gradnjo. Glede na obseg predvidenih del in glede na to, da gre za gradnjo pretežno linijskega objekta, ki se izvaja le v dnevnem času in po utečenih gradbenih postopkih po odsekih ter poteka relativno hitro, bodo posamezni objekti ob gradbišču obremenjeni s hrupom razmeroma kratek čas. Naslovni organ zato ocenjuje, da bo tovrstni vpliv v času gradnje manj pomemben. Upoštevajoč značilnosti gradnje ter potek trase (pretežno izven območij poselitve) naslovni organ ocenjuje, da obremenitev s hrupom v času gradnje nameravanega posega ne bo pomembno vplivala na okolje ter kakovost bivanja. Med obratovanjem nameravanega posega bo hrup omejen na občasna vzdrževalna dela vzdolž trase daljnovoda. Vpliv, ki je začasne narave, naslovni organ ne ocenjuje kot pomemben.
- Vibracije: v času gradnje bodo nastajale vibracije kot posledica izvajanja nekaterih gradbenih del na trasi (npr. rušenje temeljev obstoječih stebrov, izkop jarka za kablovod) ter prevozov gradbenega materiala s tovornimi vozili. Dejavnosti, ki bi lahko predstavljale vir vibracij, bodo časovno omejene in se bodo izvajale izključno v dnevnem času. Glede na obseg in intenziteto predvidenih gradbenih del ter geološke sestave tal ni pričakovati pojava vibracij v obsegu, ki bi lahko povzročile poškodbe na stavbah, saj poseg ne predvideva izvajanje del z razbijanjem ali miniranjem skal, ki so lahko pomembni viri intenzivnih vibracij in posledično poškodb na stavbah. Tovrstni vpliv bo kratkotrajen, zaznaven predvsem neposredno na gradbišču in reverzibilen. Vpliv vibracij bo ob ustrezni organizaciji del na gradbišču manj pomemben. V času obratovanja nameravani poseg ne bo vir vibracij. Vpliva ne bo.
- Elektromagnetno sevanje: v času gradnje elektromagnetnega sevanja ne bo. Skladno z Uredbo o elektromagnetnem sevanju v naravnem in življenjskem okolju (Uradni list RS,

št. 70/96 in 41/04 – ZVO-1) se nameravani poseg uvršča med vire sevanja. Frekvenca elektromagnetnega sevanja, s katero bo obravnavani vir elektromagnetnega sevanja obremenjeval naravno in življenjsko okolje, znaša 50 Hz, zato sodi med nizkofrekvenčne vire sevanja. Varovalni pas nadzemnega daljnovoda znaša 2 x 15 m, varovalni pas podzemnega kablovoda pa 3 m od osi posameznega sistema (skupna širina pasu je 6, 5 m). V pasu 100 m na vsako stran od osi daljnovoda je 41 stanovanjskih objektov, od tega sta dva oddaljena od osi daljnovoda manj kot 15 m – oba na kablovodnem delu. Najbližji stanovanjski objekt je na kablovodnem delu oddaljen ca. 12,5 m. Varovalni pas kablovoda prečka območje poselitve v Renčah (območje I. stopnje varstva pred elektromagnetnim sevanjem) v zelo majhnem obsegu, t.j. približno 260 m². Varovalni pas nadzemnega daljnovoda ne prečka območij poselitve. Naslovni organ je na podlagi proučitve Elaborata vpliva elektromagnetnega sevanja (št. poročila VENO 3219, september 2014, Elektroinštitut Milan Vidmar) ugotovil, da je daljnovod načrtovan tako, da v času obratovanja pri nobenem od stanovanjskih objektov, ki se nahajajo v območju državnega prostorskega načrta v skladu z Uredbo o elektromagnetnem sevanju v naravnem in življenjskem okolju, ne bo povzročal čezmernih ravni elektromagnetnega sevanja za I. in II. območje varstva pred elektromagnetnim sevanjem. Naslovni organ pripominja, da je bil zgoraj citirani elaborat izdelan za varianto daljnovoda, za katero je bil sprejet državni prostorski načrt in ni identičen nameravanemu posegu, ki je predmet tega upravnega postopka. Nosilec nameravanega posega načrtuje gradnjo daljnovoda, ki se v večji meri izvede s podzemnim kablom, pri čemer bodo sevalne obremenitve še nižje, kot izhaja iz zgoraj citiranega elaborata. Glede na navedeno ter upoštevajoč značilnosti nameravanega posega (daljnovod bo večinoma izveden v podzemni obliki), naslovni organ ocenjuje vpliv nizkofrekvenčnega elektromagnetnega sevanja kot manj pomemben.

- Vidna izpostavljenost: gradnja nameravanega posega bo zaradi izvajanja del, prisotnosti gradbišč in transportnih poti predstavljala začasno motnjo v prostoru. Vpliv bo kratkotrajen (4 mesece) in kot tak manj pomemben. Po izvedbi nameravanega posega bo vidno izpostavljen le nadzemni del daljnovoda (dolžina 355 m). Preostali, večji del daljnovoda bo izveden s kablovodom, zato ne bo viden, razen kot ožja preseka skozi višjo vegetacijo. Glede na to, da na obravnavanem območju ni izjemnih krajin, krajinskih parkov, zaščitene naselbinske dediščine, se vpliv na kakovost krajine ocenjuje kot nebitven.
- Sprememba rabe tal: nameravani poseg bo potekal po območju najboljših kmetijskih zemljišč, gozdnih in vodnih zemljiščih ter preko območij poselitve in infrastrukture. Z izvedbo nameravanega posega namenska raba zemljišč, določena s prostorskimi akti občine Renče-Vogrsko, ostaja nespremenjena. V času gradnje bo zaradi prisotnosti gradbišč začasno ovirana raba tal. Vsa gradbena dela se bodo izvajala znotraj varovalnega pasu daljnovoda (15 m na vsako stran od osi daljnovoda, na območju kablovoda bo širina delovnega pasa 10 m). Po končanih delih se bo vzpostavila prvotna raba tal. Glede na to, da gre za začasen in reverzibilen vpliv, se ta ocenjuje kot nebitven.
- Sprememba vegetacije: pri gradnji nameravanega posega se bo odstranil zgornji vegetacijski pokrov, drevesa in grmovna zarast. Po izvedbi del bodo prizadete površine sanirane ter povrnjene v prvotno stanje. Stojna mesta odstranjenih stebrov bodo rekultivirana. S spremembo načina izvedbe nameravanega posega, pri kateri se bo tudi večji del daljnovoda izvedel v podzemni izvedbi, bo vpliv na vegetacijo zaradi izkopa kablanskega jarka sicer večji v času gradnje, toda po izvedbi bodo vplivi manjši, saj je pri podzemnem kablanskem poteku potrebna manjša širina preseka kot pri nadzemni obliki. Vpliv se ocenjuje kot manj pomemben.

- Vpliv na poplavna območja: severni del nameravanega posega (v glavnem gre za nadzemni del daljnovoda) se nahaja na območju razreda velike, srednje, male in preostale poplavne nevarnosti. Gradbena dela na tem delu trase zajemajo rušitev dveh stebrov, gradnja novega napenjalnega stebra ter izkop kabskega jarka. Kot izhaja tudi iz mnenja DRSV št. 35019-115/2020-4 z dne 7. 1. 2021, je bila za nameravani poseg izdelana Hidrološko hidravlična študija (št. S – 674/12, december 2012, Hydrotech d.o.o.), iz katere izhaja, da gradnja daljnovoda ne bo imela negativnih posledic na poplavno varnost in stanje voda. Glede na obseg in vrsto predvidenih del na poplavnem območju ter ob upoštevanju ukrepov, ki izhajajo iz 22.člena Uredbe o DPN, naslovni organ tovrstni vpliv ocenjuje kot manj pomemben.
- Vpliv na biotsko raznovrstnost in zavarovana območja: načrtovani daljnovod se nahaja v območju neposrednega ter daljinskega vpliva na naslednja območja Nature 2000: POO Dolina Vipave (SI3000226), POO Kras (SI3000276) in POV Kras (SI5000023), poleg tega tangira ekološko pomembni območji Dolina Vipave (ID 92500) in Kras (ID 51100). V ponovnem predhodnem postopku je naslovni organ pridobil dve mnenji ZRSVN (št. 5-II-61/2-O-2018/KB z dne 13. 2. 2018 in št. 5-II-1121/2-O-2020/KB z dne 16. 12. 2020), ki sta bili podani na nadzemno varianto daljnovoda z vmesnim podzemnim potekom oz. na varianto, za katero je bil sprejet državni prostorski načrt. Iz prejetih mnenj ZRSVN izhaja, da ob upoštevanju določb iz 20. člena Uredbe o DNP vplivi nameravanega posega na naravo ne bodo pomembno vplivali na navedena varovana območja. Naslovni organ ugotavlja, da na območja Nature 2000 sega le majhen del nameravanega posega (trasa prečka POO Dolina Vipave med SM 31 in SM 32, podzemni del daljnovoda posega na POO Kras in POV Kras na dolžini ca. 170 m). Naslovni organ nadalje ugotavlja, da se v času gradnje zaradi izvedbe s kablovodom sicer pričakujejo večji vplivi na varovana območja v južnem delu trase, vendar bodo ti začasni in časovno omejeni. Dolgoročni vpliv nameravanega posega oz. vpliv nameravanega posega v času obratovanja bo manjši, saj po izvedbi nameravanega posega ne bo prisotnih negativnih vplivov na ptice (zaradi trkov). Na podlagi zgoraj navedenega ter ob upoštevanju določil 20. člena Uredbe o DPN naslovni organ kljub spremembi v načinu izvedbe nameravanega posega ocenjuje vpliv na varovana območja narave kot manj pomemben.
- Vpliv na kulturno dediščino: na območju nameravanega posega ni evidentiranih enot nepremične kulturne dediščine, zato vpliva na kulturno dediščino ne bo.
- Drugi vplivi nameravanega posega, upoštevajoč merila za ugotavljanje, ali je za nameravani poseg v okolje treba izvesti presojo vplivov na okolje, ki so v prilogi 2 Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje, ne bodo pomembni.

Na podlagi zgoraj navedenih dejstev naslovni organ v skladu z določili 51.a člena ZVO-1 ugotavlja, da za nameravani poseg ni treba izvesti presoje vplivov na okolje ter pridobiti okoljevarstvenega soglasja, saj nameravani poseg ne bo imel pomembnih vplivov na okolje, zato je bilo odločeno, kot izhaja iz 1. točke izreka tega sklepa.

Skladno z določbo petega odstavka 51.a člena ZVO-1 pritožba zoper sklep ne zadrži njegove izvršitve kot izhaja iz 3. točke izreka tega sklepa.

V skladu z določbami petega odstavka 213. člena v povezavi s 118. členom ZUP je bilo potrebno v izreku tega sklepa odločiti tudi o stroških postopka. Naslovni organ je odločil, da bo o stroških postopka izdan poseben sklep, kot to izhaja iz 4. točke izreka tega sklepa.

Pouk o pravnem sredstvu: Zoper ta sklep je dovoljena pritožba na Ministrstvo za okolje in prostor, Dunajska cesta 48, 1000 Ljubljana, v roku 15 dni od dneva vročitve tega sklepa. Pritožba

se vložijo pisno ali poda ustno na zapisnik pri Agenciji Republike Slovenije za okolje, Vojkova cesta 1b, 1000 Ljubljana. Za pritožbo se plača upravna taksa v višini 18,10 EUR. Upravno takso se plača v gotovini ali drugimi veljavnimi plačilnimi instrumenti in o plačilu predloži ustrezno potrdilo. Upravna taksa se lahko plača na podračun javnofinančnih prihodkov z nazivom: Upravne takse – državne in številko računa: 0110 0100 0315 637 z navedbo reference: 11 25518-7111002-00435421.

Postopek vodila:

Klementina Zalokar
višja svetovalka III

mag. Katja Buda
sekretarka

Vročiti:

- nosilcu nameravanega posega: ELES d.o.o., Hajdrihova ulica 2, 1000 Ljubljana – osebno
- pooblaščenca stranske udeleženke: ODVETNIŠKA DRUŽBA MAG. KERČMAR IN PARTNERJI o.p., d.o.o., Ulica XXX. divizije 21, 5000 Nova Gorica (za: Zveza ekoloških gibanj Slovenije – ZEG, Cesta krških žrtev 53, 8270 Krško) – osebno
- pooblaščenca vlagatelj: ODVETNIŠKA DRUŽBA MAG. KERČMAR IN PARTNERJI o.p., d.o.o., Ulica XXX. divizije 21, 5000 Nova Gorica (za: Matjaža Komarja, Miren 122, 5291 Miren, Uroša Komarja, Bukovica 50c, 5293 Volčja Draga, Irene Komar, Renški Podkraj 65, 5292 Renče, Vojke Silič, Orehovlje 30a, 5291 Miren, in Ane Marije Rusjan, Renški Podkraj 59, 5292 Renče) – osebno

Poslati:

- enotni državni portal e-uprava;
- Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor, Inšpekcija za okolje in naravo, Dunajska cesta 58, 1000 Ljubljana – po elektronski pošti (gp.irsop@gov.si);
- Občina Renče – Vogrsko, Bukovica 43, 5293 Volčja Draga – po elektronski pošti (info@rence-vogrsko.si);
- Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Sežana, Partizanska cesta 49, 6210 Sežana – po elektronski pošti (oesezana@zgs.si);
- Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Nova Gorica, Delpinova ulica 16, 5000 Nova Gorica – po elektronski pošti (tajnistvo.ng@zvkd.si);
- Zavod za ribištvo Slovenije, Spodnje Gameljne 61a, 1211 Ljubljana-Šmartno – po elektronski pošti (tajnistvo@zzrs.si);
- Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, Območna enota Nova Gorica, Delpinova ulica 16, 5000 Nova Gorica - po elektronski pošti (zrsvn.oeng@zrsvn.si);
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorat za kmetijstvo, Dunajska 22, 1000 Ljubljana - po elektronski pošti (gp.mkgp@gov.si);
- Ministrstvo za zdravje, Štefanova 5, 1000 Ljubljana - po elektronski pošti (gp.mz@gov.si);
- Direkcija Republike Slovenije za vode, Hajdrihova ulica 28c, 1000 Ljubljana - po elektronski pošti (gp.drsv@gov.si).